EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2008/2234(INI)

05.2.2009

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl su Europos pilietybe susijusių problemų ir perspektyvų
(2008/2234(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėja: Urszula Gacek

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl su Europos pilietybe susijusių problemų ir perspektyvų
(2008/2234(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos V skyrių „Piliečių teisės“,

– atsižvelgdamas į Komisijos ataskaitą „Penktoji ataskaita dėl Sąjungos pilietybės (2004 m. gegužės 1 d. – 2007 m. birželio 30 d.)“ (COM(2008)0085),

– atsižvelgdamas į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje[1] (Laisvo judėjimo direktyva),

– atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 9 d. Regionų komiteto nuomonę „Piliečių teisės: pagrindinių teisių ir Europos pilietybės suteikiamų teisių skatinimas“[2],

– atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį ir 112 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir Vidaus rinkos komiteto, Teisės reikalų komiteto, Konstitucinių reikalų komiteto bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomones (A6-0000/2009),

A. kadangi bendroji rinka ir ekonominė integracija iš tikrųjų beveik baigiamos kurti, nors ES pilietybės teisinis pagrindas vis dar plėtojamas,

B. kadangi Mastrichto sutartimi įtrauktame EB sutarties 17 straipsnyje nurodyta, kad „kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis,“ ir kadangi šis principas buvo toliau išplėtotas Amsterdamo sutartimi, kurioje nurodyta, kad „Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo“,

C. kadangi dėl to ES pilietybė papildo valstybių narių pilietybę ir jos kaip tokios suteikimą reglamentuoja kiekviena valstybė narė, remdamasi savo įstatymais, kurie skirtingose valstybėse narėse skiriasi,

D. kadangi visi ES piliečiai turi teisę balsuoti ir būti renkami vietos ir Europos rinkimuose jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje tokiomis pat sąlygomis, kaip tos valstybės narės piliečiai,

E. kadangi galimybė kreiptis į Europos Parlamento Peticijų komitetą ir į Europos ombudsmeną yra svarbi neteisminė teisių gynimo priemonė, kuria gali pasinaudoti ES piliečiai,

[1] OL L 158, 2004 4 30, p. 77.
[2] CdR 78/2008.

F. kadangi dėl Europos Sąjungos plėtros gerokai padaugėjo ES piliečių, gyvenančių ne savo kilmės valstybėje narėje,

1. džiaugiasi, kad pagal Lisabonos sutartį milijonas ES piliečių iš įvairių valstybių narių gali kolektyviai prašyti Komisijos pateikti teisės aktų pasiūlymus, ir mano, kad tokia teisiškai įtvirtinta teisė gerokai padidins žinomumą apie ES pilietybę tarp europiečių; ragina Komisiją parengti skaidrias ir nesunkiai suprantamas „pilietybės iniciatyvos“ įgyvendinimo procedūras, kad ES piliečiai galėtų veiksmingai inicijuoti teisės aktus iš karto, kai tik įsigalios Lisabonos sutartis; nors išreiškia viltį, kad to neprireiks, pabrėžia, kad Komisija turėtų įtraukti šią iniciatyvos teisę į savo politiką, nepaisant galutinio Sutarties statuso;

2. yra susirūpinęs menku dabartinių direktyvų įgyvendinimu, dėl kurio kyla daug sunkumų, susijusių su laisvu judėjimu ir kitomis ES piliečių teisėmis; ir ragina visas šalis teisingai ir visiškai perkelti ir įgyvendinti Bendrijos *acquis*;

3. ragina Komisiją persvarstyti savo programą „Europa piliečiams“, kad pagerintų bendravimą su paprastu ES piliečiu ir užtikrintų plačią sklaidą; pažymi, kad nors struktūrinė parama Briuselyje dirbančioms ekspertų grupėms ir mokslinių tyrimų institutams yra svarbi, tokios organizacijos mažai teprisideda prie neinformuotų asmenų informavimo; ragina Komisiją nukreipti finansavimą ne Briuselyje esančioms regioninėms ir vietos pilietinės visuomenės organizacijoms ir ateityje kurti panašias programas, kaip labai sėkminga 2007–2013 m. Jaunimo veiksmų programa, kad padėtų vietos ir regionų valdžios institucijoms informuoti savo gyventojus apie jų, kaip ES piliečių, teises;

4. ragina Europos universitetus imtis visų turimų finansinių priemonių, kad padidintų mainuose pagal programą *Erasmus* dalyvaujančių studentų procentinę dalį;

5. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą skatinti žinias apie naujas Laisvo judėjimo direktyvoje nustatytas taisykles, įskaitant direktyvos vadovo paskelbimą, ir ragina Komisiją užtikrinti, kad ši informacija būtų plačiai prieinama vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios yra pirmasis informacijos šaltinis daugeliui piliečių ir kadangi jos veikia vietos lygmenimis, kur kyla daugelis problemų ir ES piliečių teisių pažeidimų;

6. mano, kad nuolat valstybėse narėse gyvenančių asmenų be pilietybės padėtis Europos Sąjungoje unikali; yra susirūpinęs, kad kai kurios valstybės narės nustato jiems nepagrįstus reikalavimus arba reikalavimus, kurie galbūt nėra griežtai būtini pilietybei gauti; šiuo atžvilgiu ragina tokias valstybes nares sistemingai priimti teisingus sprendimus, pagrįstus tarptautinių organizacijų rekomendacijomis;

7. primena valstybėms narėms, vietos valdžios institucijoms ir imigrantams, kad visi Tarybos bendrųjų pagrindinių imigrantų integracijos politikos Europos Sąjungoje principų[1] aspektai turi būti taikomi vienodai;

8. primena valstybėms narėms ir vietos valdžios institucijoms, kad ES pilietybės sąvoka

[1] 2004 m. lapkričio 19 d. Tarybos dokumentas 14615/04.

apima visų ES piliečių, o ne tik konkrečios valstybės narės piliečių nediskriminavimo principą; ragina Komisiją toliau tęsti ES esančių migrantų padėties analizę ir imtis atitinkamų veiksmų užtikrinti, kad jie tikrai galėtų naudotis ES piliečio teisėmis;

9. pažymi, kad ES pilietybė apima ne tik teises, bet ir pareigas; atkreipia ypatingą dėmesį į pareigą paisyti valstybės, kurioje gyvena konkretus ES pilietis, įstatymų ir gerbti kitų žmonių kultūrą;

10. pabrėžia, kad kalbos ar bendravimo įgūdžių problemos neturėtų būti naudojamos kaip pagrindas atsisakyti suteikti socialines teises, į kurias asmuo gali turėti teisę kaip valstybės narės gyventojas, įskaitant teisę į nacionalinių ar vietos valdžios institucijų teikiamas socialines garantijas;

11. ragina Komisiją ištirti nacionalinių vaikų priežiūros tarnybų vaidmenį ir elgseną, kad užtikrintų ES piliečių lygybės ir nediskriminavimo principų paisymą; pabrėžia, kad tėvams turėtų būti leidžiama kalbėti su savo vaikais savo gimtąja kalba ir kad tautybė ar kalba neturėtų būti naudojama kaip pagrindas atsisakyti tėvams suteikti galimybę bendrauti su savo vaiku;

12. pabrėžia savo raginimą valstybėms narėms paisyti ES piliečių teisių keliauti ES su galiojančia nacionaline tapatybės kortele ar pasu ir nekliudyti tokiam judėjimui remiantis saugumo ar kitokiais motyvais, visų pirma keliaujant oro ir jūros transportu;

13. ragina valstybes nares ir vietos valdžios institucijas imtis papildomų priemonių ES piliečių judėjimui tarp valstybių narių palengvinti, visų pirma praktiniais klausimais, kaip antai transporto priemonių registracijos perkėlimo, kitoje valstybėje narėje išduotų asmens ir transporto priemonės draudimo liudijimų pripažinimo, medicininių įrašų perkėlimo, aiškių medicininių išlaidų kompensavimo taisyklių ir įvairiais kitais klausimais, kurie itin dažnai veikia netinkamai, nepaisant pastangų juos suderinti ES lygmeniu;

14. ragina Komisiją skirti finansavimą mokyti ES esančių migrantų klausimus sprendžiančius valstybių narių vietos ir regionų valstybės tarnautojus, atitinkamose jų kuruojamose srityse taikomų EB teisės aktų pagrindų, ir padėti administracijoms atsakyti į klausimus dėl galimų nacionalinių ir EB teisės aktų skirtumų ir prieštaravimų; šiuo atžvilgiu palankiai vertina Komisijos sukurtą problemų sprendimo internetu tinklą SOLVIT ir ragina jį toliau stiprinti ir remti;

15. primena Laisvo judėjimo direktyvos nuostatas, pagal kurias ES piliečiams suteikiama teisė gyventi kitoje valstybėje narėje, jei tik jie nėra našta socialinės paramos sistemai; tačiau pažymi, kad valstybės narės turėtų vykdyti ETT sprendimus[1], kuriuose pagal direktyvą aiškinama „pakankamų išteklių“ sąvokos reikšmė;

16. ragina Komisiją siūlyti daugiau konsoliduotų ir patikslintų direktyvų, gerinančių laisvą judėjimą ir kitas ES piliečių teises kitose srityse, įskaitant profesinio judumo, socialinių

[1] Be kitų bylų: C-424/98, *Komisija prieš Italijos Respubliką* ir C-184/99 *Grzelczyk*.

teisių ir pensijų perkeliamumo ir abipusio laipsnių bei profesinių kvalifikacijų pripažinimo sritis;

17. apgailestauja, kad yra mažai ES piliečių, gyvenančių ne savo valstybėse narėse, kurie naudojasi teise balsuoti arba būti renkamiems Europos ar savivaldos rinkimuose jų gyvenamojoje vietoje; pažymi praktines kliūtis, su kuriomis, norėdami pasinaudoti savo teisėmis, pernelyg dažnai susiduria galimi rinkėjai; ragina Komisiją, valstybes nares ir vietos valdžios institucijas pradėti veiksmingas informacines kampanijas apie ES piliečių rinkimų teisę ir teikti praktinius patarimus, kaip šiomis teisėmis pasinaudoti vietos lygmeniu;

18. pažymi, kad ne savo valstybėje narėje gyvenantys ES piliečiai susiduria su daugybe trūkumų, susijusių su teise balsuoti nacionaliniuose parlamento rinkimuose jų kilmės šalyje; apgailestauja, kad dėl to daugelis ES piliečių jaučiasi atskirti tiek savo kilmės šalyje, tiek priimančiojoje šalyje; ragina valstybes nares bendradarbiauti, kad ne kilmės valstybėse narėse gyvenantys rinkėjai galėtų naudotis visomis balsavimo teisėmis toje valstybėje narėje, kurioje gyvena, įrengiant pakankamai balsavimo centrų ir palengvinant rinkėjų registraciją;

19. primena, kad pagal EB sutarties 20 straipsnį kiekvienas ES pilietis, būdamas trečiojoje šalyje, turi teisę į bet kurios kitos valstybės narės diplomatinių arba konsulinių įstaigų teikiamą apsaugą tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės narės piliečiai, ir pabrėžia principinę tokios nuostatos svarbą, nes ja siekiama pripažinti išorinį ES pilietybės aspektą;

20. ragina valstybes nares, kurios dar to nepadarė, išspausdinti EB sutarties 20 straipsnio tekstą savo nacionaliniuose pasuose kartu su nacionaline informacija, kaip tai raginama padaryti Barnier ataskaitoje ir 2006 m. birželio 15 d. Tarybos išvadose; ragina Komisiją aprūpinti kiekvienos valstybės narės pasų išdavimo skyrius lankstinukais, kuriuose būtų nurodytos šios teisės ir bendrai apibūdinamos priemonės EB sutarties 20 straipsniui remti; prašo, kad lankstinukai būtų įteikiami naujus pasus atsiimantiems asmenims;

21. ragina Komisiją ir Tarybą priimti daugiau direktyvų ir imtis kitų priemonių Bendrijos *acquis* diplomatinės ir konsulinės apsaugos srityje stiprinti ir priimti teisiškai privalomas EB sutarties 20 straipsnio įgyvendinimo taisykles;

22. palankiai vertina tai, kad Komisija savo 2007 m. gruodžio 5 d. komunikate dėl Europos Sąjungos indėlio trečiosiose šalyse užtikrinant veiksmingą konsulinę apsaugą (COM(2007)0767) pristatė 2007–2009 m. veiksmų planą; ragina valstybes nares ir Komisiją toliau įgyvendinti 2006 m. lapkričio 28 d. Komisijos žaliosios knygos dėl Europos Sąjungos piliečio diplomatinės ir konsulinės apsaugos trečiosiose šalyse (COM(2006)0712) ir 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento rezoliucijos ta pačia tema rekomendacijas[1];

23. ragina Europos Sąjungą imtis tolesnių priemonių savo piliečiams trečiosiose šalyse apsaugoti, įskaitant veiksmus neleisti vykdyti mirties bausmės ES piliečiams;

[1] Priimti tekstai, P6_TA(2007)0592.

24. ragina Komisiją visų valstybių narių ir ES piliečių vardu toliau tęsti derybas su trečiosiomis šalimis dėl bevizių kelionių į jas; pažymi, kad vieni ES piliečiai nepagrįstai įpareigojami turėti vizą, o kiti gali keliauti pagal nacionalines vizų panaikinimo programas;

25. mano, kad remiantis peticijų teisės, kaip pagrindinės ES piliečių teisės, statusu Komisija turėtų bent jau pakankamai pagrįsti, kodėl nesivadovauja Europos Parlamento rekomendacija;

26. ragina Tarybą ir Komisiją plėtoti glaudesnį bendradarbiavimą su Europos Parlamento Peticijų komitetu ir Europos ombudsmenu, kad kiekvienas ES pilietis galėtų veiksmingiau pasinaudoti savo teisėmis;

27. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.